

Az EU Szolidaritási Alapja 2002 és 2017 között: minden eshetőségre készen

Az EU Szolidaritási Alapja egy 2002-ben létrehozott szakpolitikai eszköz, amelynek célja, hogy támogassa az uniós beavatkozásokat az uniós tagállamokban és a csatlakozásra váró országokban bekövetkező nagy katasztrófák – például árvizek, földrengések, vulkánkitörések, erdőtüzek, aszály és más természeti katasztrófák – esetén. Az Alapot az érintett országból származó kérelem alapján lehet mozgósítani, feltéve, hogy a katasztrófa európai szintű beavatkozást igényel.

2014-ben felülvizsgálták az Európai Unió Szolidaritási Alapjának keret szabályozását: Az EUSZA programjait jelenleg az Európai Parlament és a Tanács 661/2014/EU rendelettel módosított, az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló 2012/2002/EK tanácsi rendelet szabályozza. A reform számos változást vezetett be az Alap tevékenységei tekintetében, például a regionális katasztrófák elfogadhatósági kritériumainak pontosítását, a kérelmek előírt jelentkezési határidejének meghosszabbítását, a végrehajtási időszak meghosszabbítását, valamint az előlegek bevezetését.

2002 és 2017 között az EUSZA 5,24 milliárd EUR-t mozgósított beavatkozásokra 84 katasztrófa esetében, amelyek 23 tagállamban és 1 csatlakozásra váró országban következtek be. A források mintegy 90%-át nemzeti szinten jelentős károkat okozó katasztrófákra különítették el, elsősorban földrengések, árvizek és viharok kapcsán történő segítségnyújtásra.

Mindazonáltal az Alap helyi katasztrófák esetén is segítséget nyújt, például regionális és a szomszédos országban bekövetkező katasztrófák esetén. Az ábra az EUSZA-beavatkozások eloszlását jeleníti meg a katasztrófa éve, besorolási osztálya (jelentős, regionális, helyi), típusa (áradások, viharok, földrengések, erdőtüzek) és az uniós támogatás mértéke (a buborék mérete) szerint.

Mint látható, az Alap működési környezetének egyik jellemzője az esemény magas kiszámíthatatlansága és a katasztrófák mértéke évente. Például a gyakoriság tekintetében 2010-ben és 2014-ben számos katasztrófát regisztráltak (évente legalább 10 eseményt), az EUSZA szempontjából legnyugodtabb évek pedig 2004, 2006 és 2011 voltak.

Jelentős előrelépések

Emiatt az Alap forrásait nem határozzák meg előre az éves uniós költségvetésben, hanem egy éves költségvetési plafonon alapulnak, amely 2014 óta 500 millió EUR 2011-es áron, és az adott évben fel nem használt forrásokat át lehet vinni a következő pénzügyi évre.

Az Alap működéséről az Alap 2002-es bevezetésétől 2017-ig bezárólag készült elemzés, amely megvizsgálta az Alap végrehajtását és teljesítményét a jóváhagyás, a végrehajtás és a beavatkozások eredményessége és időhatékonysága tekintetében; az Alap 2014-es felülvizsgálatának szerepét; az EUSZA és egyéb uniós, katasztrófakockázat-kezeléssel foglalkozó szakpolitikai eszközök közötti szinergiákat; valamint a szakpolitikai eszköz uniós hozzáadott értékének érdekelt felek általi megítélését és szerepét a katasztrófa-kockázat-kezeléssel foglalkozó nemzeti rendszerek szakpolitikai fejlesztéseinek megihletésében.

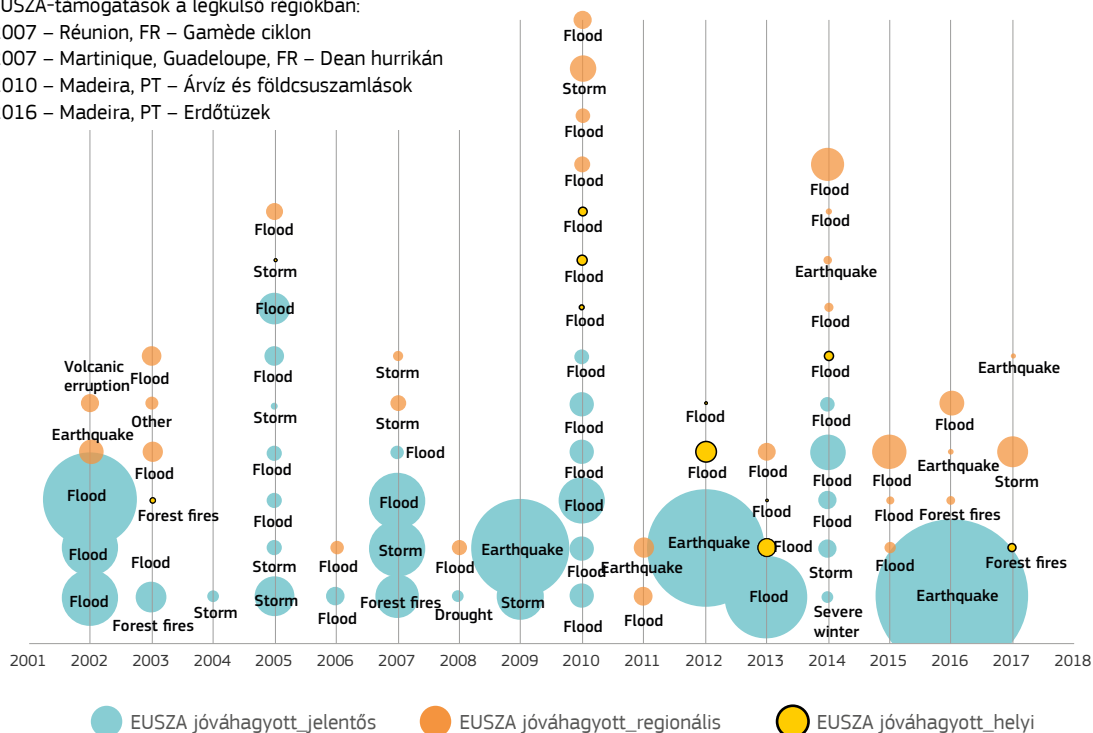
A 2018 szeptembere és 2019 márciusa között végzett értékelés a Bizottság minőségi jogalkotási alapelveit követte, és az alábbi öt értékelési szempontot vizsgálta: eredményesség, hatékonyság, koherencia, relevancia és uniós hozzáadott érték. Az értékelés ezenkívül figyelembe vette az uniós szolidaritás eszközspecifikus értékelési kritériumát is.

Az értékelés megállapította, hogy különösen a 2014-es reformnak köszönhetően az Alap végrehajtása jelentős mértékben javult, különösen a regionális katasztrófák kérelmeinek jóváhagyási arányát és az Alap helyszínen történő végrehajtásának idejét tekintve.

Az EU Szolidaritási Alapja 2002–2017 (év, kategória, a katasztrófa típusa és a támogatás mérete szerint)

EUSZA-támogatások a legkülső régiókban:

- 2007 – Réunion, FR – Gamède ciklon
- 2007 – Martinique, Guadeloupe, FR – Dean hurrikán
- 2010 – Madeira, PT – Árvíz és földcsuszamlások
- 2016 – Madeira, PT – Erdőtűzek

^ Az ábrán a 2002 és 2017 között bekövetkezett katasztrófák 84 jóváhagyott EUSZA-támogatása látható.

Forrás: Európai Bizottság, ellenőrző adatok, 2002–2017

A 2014-es reform után a regionális katasztrófákkal kapcsolatos EUSZA-támogatást kérő sikeres pályázatok aránya 31%-ról 85%-ra nőtt azzal, hogy eltávolították a pályázatok elfogadhatóságával kapcsolatos bizonytalanságot. Ami a végrehajtás sebességét illeti, a kérelem benyújtásától a teljes EUSZA-támogatás kifizetéséig eltelt idő 12%-kal csökkent, jóllehet még mindig körülbelül egy évbe telik. Ennek ellenére a jelentős természeti katasztrófák által érintett tagállamok kezdeti pénzügyi korlátai áthidalhatók azzal, hogy előzetes EUSZA-kifizetéseket kérvényeznek röviddel a kérelem benyújtása után.

Az értékelésben lévő elemzés további fejlesztési lehetőségeket is azonosított, például az Alap támogathatósági feltételeinek megfelelőbb összehangolását a katasztrófakockázat-kezelés „közös újjáépítés” alapelvével, amelynek megfelelően a katasztrófát követő helyreállítási szakasz létfontosságú az ellenálló infrastruktúra kiépítésében.

A további javítási lehetőségek közé tartozik például a bevált gyakorlatok előmozdítása és a robusztus kárbecslési módszertanok kidolgozása a tagállamokban az EUSZA-támogatás optimális kihasználásának biztosítása érdekében. Az EUSZA-beavatkozások kommunikációs erőfeszítéseinek megerősítésével pedig nőhet az EU szolidaritási erőfeszítéseinek láthatósága a tagállamokban.

Összegzésül az értékelés megállapítja, hogy az Alap alkalmazkodó és rugalmas eszköz a katasztrófahelyzetekben történő uniós beavatkozások esetén, uniós hozzáadott értékkel járulva hozzá a katasztrófareagálási helyzetekben a tagállamokban és a csatlakozásra váró országokban.

A jövőben a Bizottság javasolni fogja az EUSZA jogalapjának módosítását annak érdekében, hogy segíteni lehessen a tagállamoknak az Egyesült Királyság EU-ból való kilépése miatti hatások mérséklésében a leginkább érintett területeken és ágazatokban, különösen azon kis- és középvállalkozások esetében, amelyek jelentős kitétséggel rendelkeznek az Egyesült Királyság és a közigazgatási szervek irányába. Ezenkívül a Bizottság azt is javasolja, hogy 10%-ról 25%-ra (vagy legfeljebb 100 millió EUR értékre) növeljék az Alap által biztosított előleget azon pénzügyi támogatás esetén, amely várhatóan felgyorsítja az Alap végrehajtását a támogatást kérő tagállamokban.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

A Bizottság javaslata a Tanács 2012/2002/EK rendeletének módosításáról:

<https://europa.eu/!Kp48yu>

<https://europa.eu/!Hx63Jd>